

ရေထုညစ်ညမ်းမှုကြောင့် အခက်အခဲနှင့်ရင်ဆိုင်နေရသည့်ပြည်သူလူထုများမှ စုပေါင်းဆုတောင်းနေစဉ်၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်။

အဆိပ်သင့်အသက်ရေနှင့် ဥပက္ခာခံရသောဆုတောင်းသံများ

ရေအခက်အခဲအတွက်ဖြေရှင်းပေးရန် ပြည်သူကတောင်းဆိုခြင်းကို အစိုးရမှ သဘာဝအရေးလှုပ်ရှားသူအား ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုမရှိသော တရားစွဲဆိုမှုဖြင့် တုံ့ပြန်ခြင်း

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလမှစပြီး ဘားအံမြို့အနီးရှိ ကျေးရွာနှင့်လူထုများသည် ရေထုညစ်ညမ်းမှုနှင့်ရင်ဆိုင်လာခဲ့ရသည်။ ဤရေထုညစ်ညမ်းမှုမှာ ကျောက်မီးသွေးလောင်စာသုံးဘိလပ်မြေစက်ရုံလုပ်ငန်းကြောင့်ဟု ရွာသူရွာသားများက ယုံကြည်ကြသည်။ ရေထုညစ်ညမ်းမှုစတင်ဖြစ်ပွားစဉ်အစောပိုင်းကာလ၌ ရွာသူရွာသားများသည်ကရင်ပြည်နယ်အစိုးရဌာနများနှင့်လက်တွဲပူးပေါင်းပြီး ရေထုညစ်ညမ်းမှုပြဿနာကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် အားထုတ်ခဲ့သော်လည်းပြဿနာကို မဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ပါ။ နောက်ဆုံး၌ ရွာသူရွာသားများသည် ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်နေရသောအခက်အခဲကို အများပြည်သူနှင့် ၎င်းတို့ကိုကူညီပံ့ပိုးနိုင်သည့် အစုအဖွဲ့များသိအောင် ကျေးရွာများစွာပါဝင်သည့် စုပေါင်းဆုတောင်းပွဲအစီအစဉ်ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါစုပေါင်းဆုတောင်းပွဲပြုလုပ်ပြီးနောက်ပိုင်း မကြာခင်မှာပင် ဆုတောင်းပွဲတွင်တက်ရောက်ပြီး ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့သူများထဲကတစ်ဦးဖြစ်သည့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးအတွက်တက်ကြွလှုပ်ရှားသူစောသာဘိုးအား ရဲများကဖမ်းဆီးရန် လုပ်ဆောင်လာပါတော့သည်။

ကရင်မြစ်ချောင်းများစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့

၂၀၀၀ ခုနှစ်မှစပြီး ကရင်ပြည်နယ်၊ သံလွင်မြစ်ပေါ်တွင် မြန်မာအစိုးရနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံအစိုးရတို့မှ ယခင်ကတည်းက တည်ဆောက်ရန်စီစဉ်ခဲ့သော ရေကာတာအချို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး ပြန်လည်ပြောဆိုဆွေးနွေးမှုများရှိလာခဲ့သည့်အတွက် အဆိုပါရေကာတာစီမံကိန်းများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန်အတွက် ၂၀၀၃ ခုနှစ်၌ ကရင်မြစ်ချောင်းများစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဤအဖွဲ့ကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အရေး၊ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေး၊ လူငယ်ရေးရာ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကဏ္ဍ၊ စသည့်ကဏ္ဍအသီးသီးအတွက် လှုပ်ရှားတိုက်ပွဲဝင်နေသည့် ကရင်ပြည်နယ်ထဲက တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများဖြင့် စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ကရင်ပြည်နယ်တွင် အထူးသဖြင့် မြစ်ချောင်းများအား ထိခိုက်ပျက်စီးစေသည့်ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာပြီး လူထုအား သတင်းအချက်အလက်များ ပေးခြင်း၊ စည်းရုံးနှိုးဆော်ခြင်း၊ နှင့် အခြားဒေသရှိဘဝတူမြန်မာပြည်သူပြည်သားများနှင့်လက်တွဲကာ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဒီမိုကရေစီနှင့်ညီညွတ်ပြီး တာရှည်ခံသောဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများရှိလာစေရန်အတွက် ဆောင်ရွက်နေသည့်အဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ပိုမိုသိရှိလိုပါက ဆက်သွယ်ရန်။

E-mail: karenriverswatch2003@gmail.com

တန် ၄၀၀၀ ထုတ် ဘိလပ်မြေစက်ရုံရှေ့ယာအတွင်း မိုးရာသီရေတက်ချိန်၌ ရေထဲတစ်ပိုင်းတစ်စုံနှစ်မြုပ်နေသော ကျောက်မီးသွေးလောင်စာပုံများကို တွေ့ရစဉ်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်။

မြိုင်ကလေးဘိလပ်မြေစက်ရုံ၏ နောက်ခံသမိုင်း

မြန်မာစစ်တပ်ပိုင် မြန်မာ့စီးပွားရေးကော်ပိုရေးရှင်း (MEC) က လည်ပတ်နေသော နေ့စဉ် တန် ၉၀၀ ထုတ် ဘိလပ်မြေစက်ရုံကို ၁၉၈၀ ခုနှစ်များတွင် ဦးစွာတည်ဆောက်ခဲ့ပြီး^၁ ပိုမိုကြီးမားသော ဒုတိယမြောက် ဘိလပ်မြေစက်ရုံကို ၂၀၀၁ ခုနှစ်၌ တည်ဆောက်ပြီးမြောက်ခဲ့သည်။ အဆိုပါစက်ရုံသည် နေ့စဉ် ဘိလပ်မြေတန်ပေါင်း ၄၀၀၀ ထုတ်လုပ်လျှက်ရှိပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်၌ (MEC) မှ တာဝန်ရှိသူများက နောင်တွင် သဘာဝဓါတ်ငွေ့များ လျော့နည်းလာနိုင်သည်ဖြစ်ရာ အဆိုပါတန် ၄၀၀၀ ထုတ် ဘိလပ်မြေစက်ရုံကို သဘာဝဓါတ်ငွေ့လောင်စာဖြင့် လည်ပတ်စေခြင်းသည် ရေရှည်တွင်မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဘိလပ်မြေစက်ရုံအား သဘာဝဓါတ်ငွေ့မှ ကျောက်မီးသွေးလောင်စာသုံးစက်ရုံအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲလည်ပတ်စေမည်ဟု စက်ရုံအနီးတဝိုက်ရှိလူထုကို အသိပေးခဲ့သည်။^၂ ပြည်သူလူထုက ကန့်ကွက် ဆန့်ကျင်ခဲ့သော်လည်း အဆိုပါကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီးသက်ဆိုင်ရာမှ အများပြည်သူနှင့်တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းမှု တစ်စုံတစ်ရာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလဝန်းကျင်တွင် စက်ရုံလောင်စာအတွက် ကျောက်မီးသွေးများကို သံလွင်မြစ်နံဘေးရှိ ဖိုးရှိုးဆိပ်ကမ်းမှ စက်ရုံဆီသို့ သယ်ယူပို့ဆောင်ခဲ့ကြသည်။^၃ မြိုင်ကလေးဘိလပ်မြေစက်ရုံ၏ ထုတ်လုပ်မှုနှုန်းအရ နေ့စဉ်အနည်းဆုံး

ကျောက်မီးသွေးလောင်စာ တန် ၈၀၀ ကို အသုံးပြုရမည်ဖြစ်သည်။ သဘာဝဓါတ်ငွေ့လောင်စာမှ ကျောက်မီးသွေးလောင်စာအစားထိုးအသုံးပြုလည်ပတ်ရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ထိခိုက်မှုမည်မျှရှိနိုင်သည်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆန်းစစ်လေ့လာမှုတစ်စုံတစ်ရာ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းကိုလည်း မတွေ့ရပါ။

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလအစောပိုင်းတွင် ဘိလပ်မြေစက်ရုံအနီးရှိ ကျေးရွာ ၃ ရွာ၌ တွင်းရေနှင့်အင်းရေများ အရောင်ပြောင်းလဲနေပြီး သေဆုံးနေသောငါးများကိုလည်း ရွာသူရွာသားများက စတင်တွေ့ခဲ့ကြသည်။ ထိုရေများဖြင့် ကိုယ်လက်သန့်စင်ရေချိုးသည့်အခါ ခန္ဓာကိုယ်ယားယံခြင်းများဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့အဖြစ်အပျက်မျိုး ယခင်က တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မရှိခဲ့ပါ။ ထိုပြဿနာနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကူညီဖြေရှင်းပေးရန် ရွာသူရွာသားများက ကရင်ပြည်နယ်အစိုးရကို အကူအညီတောင်းခံခဲ့သည်။ အစိုးရဘက်မှလည်း ရေနမူနာများကို စမ်းသပ်စစ်ဆေးရန် ဓါတ်ခွဲခန်းသို့ အောက်တိုဘာလအကုန်၌ ပို့ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း ဆိုထားသော်လည်း ယနေ့အထိ စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှု၏ရလဒ်ကို အများပြည်သူအား ချပြအသိပေးခြင်းမရှိပါ။ အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်နေ့၌ ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်နန်းခင်ထွေးမြင့်မှ အထက်ပါရွာ ၃ ရွာသို့ အခြေအနေသွားရောက်ကြည့်ရှုခဲ့ပြီး ထိုရွာများရှိ တွင်းရေအင်းရေများသည် အန္တရာယ်မရှိကြောင်းနှင့် သောက်သုံးရန်သင့်တော်ကြောင်း ဆိုခဲ့သည်။ အချို့သော ဒေသခံများသည် ခန္ဓာကိုယ်ယားယံခြင်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး မြို့နယ်ကျန်းမာရေးဌာနသို့ တင်ပြခဲ့သော်လည်း တာဝန်ရှိသူများမှ ရွာသူရွာသားများကြုံတွေ့နေရသောခန္ဓာကိုယ်ယားယံမှုသည် အခြားအကြောင်းအရင်းများကြောင့်ဖြစ်ခြင်းဖြစ်ပြီး ရေကြောင့်မဟုတ်ကြောင်း တုံ့ပြန်ခဲ့သည်။

1 <https://frontiermyanmar.net/en/kayin-residents-struggle-against-cement-plant-expansion>
 2 [ibid](#)
 3 <http://karennews.org/2018/11/villagers-demand-unsafe-coal-transport-used-in-running-myaing-kalay-cement-factory-stop/>

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလနှောင်းပိုင်းတွင် ရေထုညစ်ညမ်းမှုသည် အခြားကျေးရွာများအထိ ပျံ့နှံ့ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး အင်း၊ ချောင်းနှင့် ရေတွင်းထဲရှိရေများသည်အမည်းရောင်သို့ ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် ရေအရည်အသွေးစမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုကို Advancing Life and Regenerating Motherland (ALARM) ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဌာနတစ်ခုဖြစ်သော Environmental Laboratory (EcoLab) က ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ စမ်းသပ်မှုအရ (က) ထိုဒေသတွင်ရှိသည့် အင်း ၁ အင်း နှင့်ချောင်း ၂ ချောင်း၏ ရေထဲတွင် ညစ်ညမ်းမိတ်ပစ္စည်းအချို့ ပျော်ဝင်နေပြီး ရေထဲရှိအချို့သောမိတ်ပစ္စည်းပမာဏသည် ဘေးအန္တရာယ်မပေးနိုင်သည့် အတိုင်းအတာထက် လွန်ကဲနေကြောင်း တွေ့ရှိရသည် (အပြည့်အစုံကို ရေအရည်အသွေးစမ်းသပ်စစ်ဆေးခြင်းအပိုင်းတွင် ဆက်လက်ဖတ်ရှုပါ)။ (ခ) တွင်းရေများကို ရေစစ်ကိရိယာဖြင့် သေချာစွာစစ်ယူသန့်စင်ပြီးမှသာ သောက်သုံးနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ဤတွင် လွန်စွာအရေးကြီးသည့်အချက်တစ်ချက်မှာ ကျောက်မီးသွေးများကို သိုလှောင်ရာနှင့်မီးရှို့အသုံးပြုရာတွင် ထွက်ရှိသည်ဟု အများသိသည့် အဆိပ်ပြင်းသော၊ ရေဒီယိုမိတ်ကြွပစ္စည်းပါဝင်နှုန်းမြင့်မားသော သတ္တုများဖြစ်သည့် မာကျူရီ၊ ခရိုမီယမ်၊ နှင့် ရေဒီယမ်၊ ကဲ့သို့သောသတ္တုများကို ယနေ့အထိပြုလုပ်လာသော ရေအရည်အသွေးစမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုများ၌ မိတ်ခွဲစမ်းသပ်စစ်ဆေးခြင်းတစ်စုံတစ်ရာမရှိသေးသည့်အပြင် ထုတ်ဖော်ပြောကြားပေးထားမှုလည်းမရှိ

ပါ။ ရေထုညစ်ညမ်းမှုသည် ကျောက်မီးသွေးလောင်စာအသုံးပြုမှုကြောင့်ဖြစ်ရသည်ဟူသော လူထုများ၏အမြင်ယူဆချက်ကို အလေးမထားခြင်းသည် လွန်စွာစိုးရိမ်ရသည့်အချက် ဖြစ်သည်။

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ဒေသခံနှင့် ကျေးရွာရဟန်းသံဃာများက အထက်ပါရေထုညစ်ညမ်းမှုကဲ့သို့ ဘေးအန္တရာယ်မျိုးမှ ကင်းလွတ်နိုင်ရန်အတွက် ရွာများစွာပူးပေါင်းပါဝင်သည့် စုပေါင်းဆုတောင်းပွဲတစ်ခုကို ကျင်းပခဲ့ကြသည်။⁴

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလနှောင်းပိုင်းတွင် အင်းထဲသို့ သေဆုံးမှု ထပ်မံဖြစ်ပွားသည်။ ဒေသခံများမှာမူ ကျောက်မီးသွေးသုံးဘိလပ်မြေစက်ရုံကြောင့် ရေညစ်ညမ်းပြီး ထိုကဲ့သို့ ငါးသေဆုံးရသည်ဟု ယူဆသည်။⁵

မတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် လွှတ်တော်အမတ်တစ်ဦးမှ အထက်ပါဘိလပ်မြေစက်ရုံနှင့် ရေထုညစ်ညမ်းမှုအကြောင်းကို လွှတ်တော်၌တင်ပြမေးမြန်းသောအခါ တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးဖြစ်သော ဗိုလ်ချုပ်မြင့်နွယ်က ရေအရည်အသွေးသည် လက်ခံနိုင်သည့်အတိုင်းအတာတွင်သာရှိသည်ဟု ဖြေဆိုခဲ့သည်။ ထိုနေ့ညနေပိုင်းတွင် ရေထုညစ်ညမ်းမှု၏ ဆိုးကျိုးကိုရင်ဆိုင်နေရသော အထက်ပါဒေသခံများအတွက် တတ်နိုင်သည့်ဘက်မှ ကူညီပံ့ပိုးပေးသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အရေးလှုပ်ရှားသူ စောသာဘိုးကို ရဲများကဖမ်းဆီးရန် ၎င်း၏နေအိမ်သို့ ဝင်ရောက်ရှာဖွေခဲ့ကြသည်။

ရေတွင်းကုန်းကျေးရွာရှိ ရင်းလိပ်ဖြင့်ငါးဖမ်းလေ့ရှိသော ရာသီပေါ်အင်းထဲတွင် ရေများအမည်းရောင်သို့ ပြောင်းလဲနေပြီး ငါးများသေဆုံးနေသည်ကို တွေ့ရစဉ်၊ အောက်တိုဘာ ၂၀၁၉။

4 <https://www.irrawaddy.com/news/burma/environmental-activist-faces-arrest-myanmars-karen-state-rights-groups-object.html>
 5 <https://www.mmtimes.com/news/kayin-villagers-blame-black-water-factory.html>

KIC

ဘီလပ်မြေစက်ရုံနှင့် ၆ ကီလိုမီတာအကွာအဝေး၌ရှိသောကျေးရွာများနှင့် တောကြီးကုန်းရွာမှ နို့စို့ကလေး၊ ကလေးသူငယ်၊ နှင့် လူကြီး ၁၀၀ ကျော်သည် ရေတွင်းထဲကရေကို ချိုးပြီးနောက် ၎င်းတို့၏ အရေပြားပေါ်တွင် အဖုအပိမ့်အနီကွက်များ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ကို တွေ့ရစဉ်။

ရေအရည်အသွေးစစ်ဆေးစမ်းသပ်ခြင်း

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလနှောင်းပိုင်း၌ ပြုလုပ်ခဲ့သော EcoLab/ALARM တို့၏ စမ်းသပ်ချက်က ကောက်ချက်ဖော်ပြထားသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။^၆

- အင်းတစ်အင်းနှင့်ချောင်းနှစ်ချောင်းထဲက^၇ ရေနမူနာများထဲတွင် ဖြေစဖိတ် (Phosphate) နှင့် ကလိုရင်း (Chlorine) ဓါတ်တို့ပျော်ဝင်နေမှုပမာဏသည် အမေရိကန်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေးအင်ဂျင်နီယာ သတ်မှတ်ထားသောရေနေသတ္တဝါများအသက်ရှင်နေထိုင်ရန်ရှိရမည့် ရေအရည်အသွေးစံနှုန်း၏ ကန့်သတ်နှုန်းထက် ကျော်လွန်နေသည်။
- စမ်းသပ်စစ်ဆေးခဲ့သောမရင်းကုန်းရွာချောင်း၏^၈ ရေနမူနာထဲတွင် ဇီဝဆိုင်ရာအောက်စီဂျင်လိုအပ်ချက် (biological oxygen demand -BOD) နှင့် ဓာတုဆိုင်ရာအောက်စီဂျင်လိုအပ်ချက် (chemical oxygen demand-COD) ဓါတ်များပါဝင်မှုမြင့်မားလျက်ရှိသည်။
- BOD နှင့် COD မြင့်မားမှု၊ ရေထဲ၌ ဖြေစဖိတ်ပါဝင်မှု၊ စသည်များကြောင့် ရေထဲတွင် အောက်စီဂျင်လျော့ကျခြင်း

ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ဤအခြေအနေများနှင့် လွန်ကဲသည့် ကလိုရင်းဓါတ်ပျော်ဝင်မှုများသည် ငါးသေဆုံးရခြင်း၏ အကြောင်းအရင်းဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ ရေထဲတွင် ကလိုရင်းပါဝင်မှုလွန်ကဲခြင်းကြောင့် လူ့အရေပြားတွင် ရောင်ရမ်းခြင်း၊ အရည်ကြည်ဖုပေါက်ခြင်း၊ နီစပ်စပ်ဖြစ်ခြင်းနှင့် ယားယံခြင်း၊ အစရှိသောအရေပြားရောဂါများကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ထို့ပြင် အခြားဓါတ်ခွဲစမ်းသပ်မှုတစ်ခုက စစ်ဆေးစမ်းသပ်ခဲ့သည့် ရေနမူနာထဲတွင် အနည်မျိုးစုံပါဝင်မှု၊ ရေနောက်ကျိုမှုနှင့် ရေအတွင်းသံဓါတ်ပျော်ဝင်မှုသည် လွန်ကဲနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ နိုင်ငံတကာမှ အသိပညာရှင်အတတ်ပညာရှင်များကလည်း ရွာသူရွာသားများအရေပြားယားယံခြင်းသည် ရေထဲတွင် လွန်ကဲစွာရှိနေသည့်အနည်များကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်ဟု အကြံပြုကြသည်။

နိုင်ငံတကာပညာရှင်များနှင့်ဆွေးနွေးခဲ့စဉ်တွင် ဤကဲ့သို့ရေများအရောင်ပြောင်းလဲခြင်းသည် လုံခြုံစွာသိုလှောင်ထားခြင်းမရှိသော ကျောက်မီးသွေးပုံများကို ရေများဖြတ်သန်းစီးဆင်းရာကနေ အက်စစ်ဓါတ်များနှင့် ဆာလဖိတ်များယိုစိမ့်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်နိုင်ပြီး ကျောက်မီးသွေးလောင်စာများကို မကြာခင်ကမှသယ်သွင်းခဲ့သည့် ဘီလပ်မြေစက်ရုံကြောင့်ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ကောက်ချက်ချခဲ့ကြသည်။ အကယ်၍ ဤကောက်ချက်ချမှုအတိုင်းသာမှန်ပါက ရေများကိုအရောင်ပြောင်းလဲစေသောအမည်းရောင်အမှုန်များတွင် အဆိပ်သင့်ဓါတ်သတ္တုများ၏ ပျော်ဝင်နိုင်ခြေအလွန်များပြားနေမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအချက်ကိုအတည်ပြုနိုင်ရန်အတွက် ဓါတ်ခွဲစမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။

အစိုးရတာဝန်ရှိသူများဘက်မှ အရောင်ပြောင်းလဲနေသောရေများသည် လက်ခံနိုင်သည့်အခြေအနေ၌ရှိသည်ဟုဆိုသော်လည်း အစိုးရဘက်မှ ၎င်း၏ရေအရည်အသွေးစမ်းသပ်မှုရလဒ်ကို လူသိရှင်ကြားထုတ်ဖော်ပြသခြင်းမရှိသလို ALARM ၏ စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုများအရ ရေညစ်ညမ်းမှုအဆင့်သည် လက်ခံနိုင်သည့်အဆင့်ထက် လွန်ကဲကြောင်းတွေ့ရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေကို ချိုးဖောက်ခြင်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာထိခိုက်မှုအတွက် လေ့လာဆန်းစစ်မှုဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည့် ရှိနှင့်ပြီးသား စီမံကိန်းအမျိုးအစားအား လက်ရှိအရွယ်အစား သို့မဟုတ် လိုအပ်ချက်အရ ထပ်မံတည်ဆောက်ရန်၊ ပြင်ဆင်ရန်၊ တပ်ဆင်ရန် သို့မဟုတ် တိုးချဲ့ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုခုကိုဆောင်ရွက်ရန်လုပ်ဆောင်မည်ဆိုပါက လုပ်ငန်းမစမီ EIA ခေါ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာထိခိုက်မှုဆန်းစစ်လေ့လာ

6 <https://www.irrawaddy.com/news/burma/water-polluted-myanmar-military-run-cement-plant-causes-health-issues-karen-state.html>
 7 ဇီးတောအင်း၊ ရေတွင်းကုန်းရွာရှိ ငါးသေချောင်း၊ မရမ်းကုန်းချောင်း
 8 မရမ်းကုန်းချောင်း

ချက်ကို မဖြစ်မနေဆောင်ရွက်ရမည်။⁹ သဘာဝဓါတ်ငွေ့လောင်စာမှတစ်ရက်လျှင် ဘီလပ်မြေ တန် ၄၀၀၀ ထုတ်နိုင်သည့် ကျောက်မီးသွေးသုံး ဘီလပ်မြေစက်ရုံအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲလည်ပတ်ရန်အတွက် တည်ဆောက်ခြင်းလုပ်ငန်းများ မစမီ EIA ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

EcoLab ၏ ရေအရည်အသွေးစမ်းသပ်စစ်ဆေးချက်က ရေစစ်ကိရီလာဖြင့် ရေကိုသန့်စင်စစ်ယူပြီးနောက် ထိုရေကို သောက်နိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။ အကယ်၍သာ အထက်ပါ ဘီလပ်မြေစက်ရုံသည် မူလကသန့်ရှင်းနေသောရေကို ရေစစ်ကိရီလာဖြင့် သန့်စင်စစ်ယူပြီးမှ သောက်သုံးနိုင်သည့်ညစ်ညမ်းရေအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲစေခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားပါက ထိုဘီလပ်မြေစက်ရုံလုပ်ငန်းသည် ၂၀၁၅ ခုနှစ်ထုတ် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အခြားဥပဒေများကို ချိုးဖောက်ခြင်းသာဖြစ်သည်။¹⁰ ထို့ပြင် နိုင်ငံတကာကသတ်မှတ်ထားသော ရေအရည်အသွေးဆိုင်ရာစံချိန်စံနှုန်းများ၏ကန့်သတ်မှုထက် ရေကို ညစ်ညမ်းစေခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ခြင်းသာဖြစ်သည်။

ကျောက်မီးသွေးလောင်စာများပုံထားရာနေရာ၏ မနီးမဝေးတွင်ရှိသော အင်းထဲက အမည်းရောင်နှုန်းမြေအနည်များကို ရွာသားတစ်ဦးက ပြသစဉ်

လူ့အခွင့်အရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အရေးလှုပ်ရှားသူ စောသာဘိုး

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ၊ စောသာဘိုးအား နှောင့်ယှက်ခြင်း

စောသာဘိုးသည် ကရင်မြစ်ချောင်းများအဖွဲ့နှင့် လက်တွဲအလုပ်လုပ်နေသူတစ်ဦးဖြစ်သလို MATA ခေါ် မြန်မာနိုင်ငံပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ အရပ်ဖက်မဟာမိတ်အဖွဲ့တွင် ကရင်ပြည်နယ်ကို ကိုယ်စားပြု

သောအဖွဲ့ဝင်ကိုယ်စားများထဲမှ တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ သူသည် အထက်ကဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်းပင် ရေထုညစ်ညမ်းမှုကြောင့် လူမှုစီးပွားအခက်အခဲနှင့်ရင်ဆိုင်နေရသော ဒေသခံပြည်သူလူထုများအတွက် အရေးပေါ်သောက်ရေရရှိရန် ကိုယ်တိုင်ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သလို ရေညစ်ညမ်းမှုနှင့် လူထုရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသောအခက်အခဲသတင်းများကို အများသိအောင်ဖလှယ်ပြောဆိုပေးခြင်းမှတစ်ဆင့် လူထုအကူအညီရအောင် ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သူလည်းဖြစ်သည်။

၎င်း၏မိသားစုဝင်နှင့် ၎င်း၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ အပါအဝင် စောသာဘိုးသည် ယခုအချိန်တွင် နှောင့်ယှက်ခြင်းနှင့် ခြိမ်းခြောက်ခံနေရမှုများကို ရင်ဆိုင်နေရသည်။

မတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် အရပ်ဝတ်ဖြင့် လူတစ်စုသည် အရက်သောက်ထားပြီး မူးသည့်ဟန်အမူအရာများဖြင့် စောသာဘိုးမိသားစုနေအိမ်သို့ ရောက်ရှိလာသည်။ နောက်ပိုင်းညအချိန်တွင် ထိုအိမ်သို့ ရဲ ၁၀ ဦး ရောက်ရှိပြန် သည်။ ထိုအချိန်တွင် စောသာဘိုးသည် ခရီးထွက်နေပြီး နေအိမ်တွင်မရှိပါ။

ရဲများက (မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ၎င်းအား တရားစွဲဆိုထားသောအမှုကို ကြားနာရန်) တရားရုံး၏ဆင့်ခေါ်စာဟုဆိုသော စာတစ်စောင်ကို ထုတ်ပြသည်။ သို့သော် တရားရုံးဆင့်ခေါ်စာဟူသောအဆိုပါစာရွက်ကို မိသားစုဝင်များမှ လက်ခံရရှိကြောင်းအထောက်အထားပြရန်အတွက် မိသားစုဝင်များအားလက်မှတ်ထိုးခိုင်းပြီး ထိုတရားရုံးဆင့်ခေါ်စာရွက်ကို မိသားစုဝင်များနှင့်အတူချန်ထားကာ ထိုအိမ်မှ ပြန်လည်ထွက်ခွာသွားရမည့်အစား ဆင့်ခေါ်စာကို မိသားစုဝင်များအား

9 ၂၀၁၅ ခုနှစ် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ အခန်း (၂) ၉
 10 ၂၀၁၄ ခုနှစ် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနည်းဥပဒေများ၊ အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေး (ထုတ်လွှတ်မှု) လမ်းညွှန်ချက်များ

ရေထုညစ်ညမ်းမှုစတင်ဖြစ်ပွားပြီး လေးလကြာသည့်တိုင်အောင် အများပြည်သူထံမှ ရေလျှော့ချိန်းမှုကို ရှောင်ကင်းနေရသည့် ရွာသူရွာသားများနှင့် ရေအလျှူရှင်ကို စောင့်စားနေသည့် လမ်းဘေးက ၎င်းတို့၏ရေပုံးများ

ပေးထားခဲ့ခြင်းမရှိသလို ဓါတ်ပုံရိုက်ကူးခွင့်လည်းမပေးခဲ့ဘဲ ထိုစာရွက်ကို ၎င်းတို့နှင့်အတူ ပြန်လည်ယူဆောင်သွားခဲ့သည်။ ရဲများသည် ဖမ်းဝရမ်းမပါဘဲ စောသာဘိုးအားဖမ်းမည်ဟု¹¹ ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သလို ရှာဖွေခွင့်ဝရမ်းမပါဘဲ နေအိမ်ကိုလည်း ဝင်ရောက်ရှာဖွေခဲ့သည်။

နောက်နေ့များတွင် စောသာဘိုး၏မိသားစု၊ ၎င်း၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ထိုလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၏ မိသားစုဝင်များသည် အမြဲတစေအနှောင့်အယှက်ပေးခြင်းခံနေခဲ့ရသည်။ ၎င်းတို့သွားလေရာသို့ အရပ်ဝတ် ဝတ်ထားသောသူအချို့သည် နောက်ယောင်ခံလိုက်ခြင်းနှင့် နေအိမ်အနီးဝန်းကျင်တွင်လည်း စောင့်ကြည့်ခံရခြင်းများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ထို့ပြင် ရဲစခန်း၏ ဖုန်းဖြင့်မကြာခနခေါ်ဆိုမေးမြန်းမှုများကိုလည်း ရင်ဆိုင်နေရသည်။

စောသာဘိုးအား ပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ) နိုင်ငံတော်အကြည်အငြိပျက်စေမှုဖြင့် မြို့နယ်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးမှ အရာရှိက တရားစွဲဆိုခြင်းကြောင့်¹² တရားရုံးက ယခုကဲ့သို့၎င်းအား ဆင့်ခေါ်ကြောင်း ကြားသိရသည်။ အကယ်၍ စောသာဘိုးက ဆင့်ခေါ်စာတွင်ဖော်ပြထားသည့် ရုံးချိန်းနေ့အတိုင်း တရားရုံးသို့ ကိုယ်တိုင်သွားခြင်းမရှိပါက တရားရုံးမှ နောက်ထပ်တစ်ကြိမ် ဆင့်ခေါ်စာဖြင့်ထပ်မံဆင့်ခေါ်နိုင်ပြီး ထို့နောက်တွင် ဖမ်းဝရမ်းထုတ်ကာ စောသာဘိုးအားဖမ်းဆီးရန် တရားရုံးမှ ညွှန်ကြားမည်ဖြစ်သည်။ ရုံးချိန်းနေ့တွင် စောသာဘိုးမှ တရားရုံးသို့သွားရောက်သည့်အခါ၌ တရားသူကြီးမှ ၎င်းအားတရားစွဲဆိုထားသောအမှုကို အမှုမြောက်

ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါက¹³ စောသာဘိုးသည် အဆိုပါအမှုမပြီးမချင်း အချုပ်ထဲတွင် ချုပ်နှောင်ထားခြင်းခံရမည်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ) ဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရသူသည် အာမခံဖြင့် အပြင်တွင်နေခွင့်မရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။¹⁴ အမှုစတင်သည့်အချိန်မှစပြီး အမိန့်ချသည်အထိ အနည်းဆုံး ၁၂ လ ကြာသည်။ ပြည်သူလူထုအား ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ထားသောအဆိုပါဥပဒေအောက်၌ အမှုရင်ဆိုင်သောအခါ တရားစွဲဆိုခံထားရသောသူသည် အမှုကိုနိုင်မည်၊ မနိုင်မည် မသေချာသောအချိန်တွင် သေချာသောအရာတစ်ခုမှာ ထိုသူသည် အချုပ်ထဲတွင် အချိန်ကြာမြင့်စွာချုပ်နှောင်ထားခြင်းခံရမည်ဖြစ်သည်။ (အချုပ်ထဲတွင်ချုပ်နှောင်ခံရသည့် အချိန်ကာလသည် နောက်ဆုံးအမိန့်ချသောထောင်ဒဏ်ထက် အနည်းငယ်သာ လျော့နည်းသည်။)

စွပ်စွဲခံထားရသောပြစ်မှု - ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ)

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ)¹⁵ တွင် တစ်စုံတစ်ဦးက ဖော်ပြချက်ကိုဖြစ်စေ၊ ကောလဟာလကိုဖြစ်စေ၊ သတင်းကိုဖြစ်စေပြုရာတွင်၊ ပြည်သူလူထုအား အထိတ်တလန့်ဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း နိုင်ငံတော်ကိုဖြစ်စေ၊

11 ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ ဇယား (၂) အရ ပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ) အောက်တွင် ဖမ်းဝရမ်းမပါလျှင် ရဲက ဖမ်းဆီးခွင့်မရှိပါ။
 12 ယခင် စစ်တပ်၏ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင်ရှိပြီး ယခုလက်ရှိအစိုးရလက်ထက်တွင် အရပ်သားအစိုးရဌာနပုံစံတစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိသည်။ ယခုတရားစွဲဆိုမှုတွင် ဌာနကိုကိုယ်စားပြုခြင်းဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို ရှင်းလင်းစွာမသိရပါ။

13 တရားရုံးမှဆင့်ခေါ်စာထုတ်ပေးခြင်းကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် တရားသူကြီးသည် စောသာဘိုးအားတရားစွဲထားသောအမှုကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀၄ အရ တရားရုံးတွင် ဆက်လက်စစ်ဆေးရန် အချက်အလက်ခိုင်လုံသည့်အမှုအဖြစ် ယူဆကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။ အမှုတစ်ခုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးနေသည့်အချိန်ကာလတွင် ပုဒ်မ ၂၀၂ အရ တစ်စုံတစ်ဦးကို တရားရုံးက ဆင့်ခေါ်နိုင်သည်။ သို့သော် ဤသည်မှာ ဖြစ်ခဲ့သည်။
 14 ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ ဇယား (၂) ကိုကြည့်ပါ။
 15 မည်သူမဆို၊ ဖော်ပြချက်ကိုဖြစ်စေ၊ ကောလဟာလကိုဖြစ်စေ၊ သတင်းကို ဖြစ်စေပြုရာတွင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထုတ်ပြန်ကြေညာရာတွင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဖြန့်ချိရာတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရကိုဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော်ပြင်ပဝန်ထမ်းဖြစ်စေ ထိခိုက်သည့်ပြစ်မှုကို တဦးတယောက် သောသူက ကျူးလွန်ချင်လာအောင် အများပြည်သူကိုသော်၎င်း၊ အများပြည်သူ၏ သီးခြားလူစုကိုသော်၎င်း ကြောက်ခြင်း၊ ထိတ်လန့်ခြင်းတစ်ခုဖြစ်စေရန် အကြံရှိလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုသို့ဖြစ်စေတန်ရာသည့် အကြောင်းရှိလျှင်၊ ထိုသူကို နှစ်နှစ်ထိထောင်ဒဏ်တချိုးချိုး ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ရေးကိုဖြစ်စေ ထိခိုက်စေသည့်ပြစ်မှုကို အများပြည်သူ ကျူးလွန်အောင်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ပါက သို့မဟုတ် ကျူးလွန်စေနိုင်ကြောင်း ယူဆပါက ဤပုဒ်မအရ အမှုမြောက်သည်။ ဤပုဒ်မဖြင့်စွပ်စွဲခံရသူသည် အမှုကို နိုင်အောင် (က) ၎င်းအနေဖြင့် ထိုကဲ့သို့ရည်ရွယ်ချက်မျိုးမရှိကြောင်း သက်သေပြရမည်၊ (ခ) ဖော်ပြချက်ဖြစ်စေ၊ ကောလဟာလဖြစ်စေ၊ သတင်းဖြစ်စေ၊ စသည်များသည် မှန်ကန်သည်ဟုယုံကြည်ရန် အကြောင်းရှိကြောင်းကို သက်သေပြရမည်။ ဤပြစ်မှုအတွက် ပြစ်ဒဏ်သည် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ဖြစ်သည်။

ဤပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ) သည် အလွန်ယေဘုယျဆန်ပြီး အဓိပ္ပါယ်မသိကွဲသော၊ လိုရာအဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုနိုင်သော ဥပဒေ ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတကာစံချိန်စံနှုန်းဖြစ်သော လွတ်လပ်စွာ သဘောဆန္ဒဖော်ထုတ်ပြောဆိုခွင့်ကို ချိုးဖောက်နေသည်ဟု ပြင်းထန်စွာဝေဖန်ခံနေရသည့် ဥပဒေဖြစ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့က အဆိုပါဥပဒေသည် ဥပဒေအလွဲသုံးစားမှုကိုတရားဝင်ခွင့်ပေးသော၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသူများကို ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူများအဖြစ်သို့ တံဆိပ်ခတ်သတ်မှတ်ပေးသော ဥပဒေတစ်ခု ဖြစ်ပြီး မြန်မာအစိုးရအဆက်ဆက်လက်ထက်တွင် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ ဝေဖန်မှုများ၊ အထူးသဖြင့် ဆန္ဒထုတ်ဖော်ပွဲတွင်ပါဝင်သူများကို နှိပ်ကွပ်သည့် ဥပဒေဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။¹⁶ ဤပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ) သည် အလွန်တင်းကြပ်သည့် ရာဇဝတ်ပုဒ်မဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ အများပြည်သူ အထိတ်တလန့်ဖြစ်စေဖို့ရည်ရွယ်ချက်မရှိသော်ငြားလည်း ဤပုဒ်မအရကျူးလွန်သည်ဟု စွပ်စွဲခံရနိုင်သည်။

စောသာဘိုးအား တရားစွဲဆိုထားသည့် ယခုအမှု၌ “ဖော်ပြချက်ကိုဖြစ်စေ၊ ကောလဟာလကိုဖြစ်စေ၊ သတင်းကိုဖြစ်စေပြုရာတွင်” ဟုဆိုရာ၌ မည်သည့်အရာကိုရည်ညွှန်း

နေသည်မှာ မရှင်းလင်းပါ။ ဥပမာ - မကြာသေးခင်က အင်္ဂလိပ် သတင်းတပုဒ်တွင် စောသာဘိုးက¹⁷

“ဒေသခံလူထုတွေ သိချင်နေတဲ့ အဖြေကိုပေးနိုင်ဖို့ နိုင်ငံတကာပညာရှင်တွေကို ကျွန်တော်တို့ဖိတ်ကြားမယ်။ သောက်ရေသန့်လူ့ဒါန်းခြင်းနဲ့ ရေတွင်းအသစ်တူးခြင်းတွေဟာ ယာယီဖြေရှင်းနည်းတွေသာဖြစ်တယ်။ ရေရှည်အတွက်မဟုတ်သလို လိုအပ်နေတဲ့ ထာဝရဖြေရှင်းနည်းမဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့တွေရဲ့ စိုးရိမ်ပူပန်မှုတွေအတွက် အစိုးရကနေပြီးတော့ ကူညီအဖြေရှာပေးနိုင်မည်လို့ မျှော်လင့်တယ်” ဟု ဆိုသည်။

စောသာဘိုးအားတရားစွဲဆိုထားသော စွပ်စွဲချက်သည် ရေထုညစ်ညမ်းမှုကြောင့် ဒုက္ခနှင့်ရင်ဆိုင်နေရသော ဘိလပ်မြေစက်ရုံအနီးတဝိုက်ရှိ ပြည်သူလူထုအား ကူညီထောက်ပံ့ပေးခဲ့သောသူ၏လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်သက်ဆိုင်ပုံပေါ်လွင်သည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါတရားစွဲဆိုမှုသည် ပြည်သူလူထုပြုလုပ်ခဲ့သော အထက်က ဖော်ပြခဲ့သည့်စုပေါင်း ဆုတောင်းပွဲဖြစ်ပြီးနောက်ပိုင်း လွှတ်တော်အတွင်း ရေထုညစ်ညမ်းမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး လွှတ်တော်အမတ်၏မေးခွန်းမေးမြန်းမှုပြီးနောက် ဖြစ်ပွားသောတရားစွဲဆိုမှု ဖြစ်သည်။

ယေဘုယျကျပြီး အဓိပ္ပါယ်မသိကွဲသော၊ လိုရာအဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုနိုင်သော ပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ) သည် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေကို ချိုးဖောက်နေသောဥပဒေလည်းဖြစ်သည်။¹⁸ ဆိုလိုသည်မှာ ယခုရေထုညစ်ညမ်းမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီးလူသိရှင်ကြားဝေဖန်ပြောဆိုမှုပြုလုပ်ပါက အများပြည်သူအား အထိတ်တလန့်ဖြစ်စေလျက် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ရေးကို ထိခိုက်သောကျူးလွန်မှုကို အများပြည်သူကျူးလွန်လာအောင် အားပေးသောလုပ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူခံရနိုင်သည့်အန္တရာယ်နှင့် အချိန်မရွေးရင်ဆိုင်ရနိုင်သည်။

ဘားအံမြို့နယ်၊ သံလွင်မြစ်အနောက်ဘက်ခြမ်း၊ မြိုင်ကလေးဘိလပ်မြေစက်ရုံပတ်ဝန်းကျင်ရှိကျေးရွာများရေညစ်ညမ်းမှု ဖြစ်ပွားပြီးနောက် နတ်ကုန်းကျေးရွာရှိ ကျောင်းသူလေးများ ကျောင်းသို့ သွားစဉ် ရေသန့်ဘူးကိုယ်စီဖြင့် မြင်တွေ့ ရပုံ။ ၂၁.၁၀.၂၀၁၉ . နတ်ကုန်းကျေးရွာ။

17 <https://www.mmtimes.com/news/kayin-villagers-blame-black-water-factory.html>

18 ပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ) ၏ ပြဌာန်းထားချက်များသည် နိုင်ငံတကာဥပဒေများနှင့်ဆန့်ကျင်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သလို ဇေလွတ်တုံ့တမ်းဥပဒေများကို ရောင်ပြန်ဟပ်သည့် ပြည်သူ့ ရေးရာနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်တွင်ပါရှိသည့် အပိုဒ် ၁၉ ဖော်ပြချက်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်၏ General Comment 27 ပါဖော်ပြချက်များနှင့် မကိုက်ညီပါ။

16 Human Rights Watch, “They Can Arrest You At Any Time: The Criminalization of Peaceful Expression in Burma,”

ရေထူညစ်ညမ်းမှုစတင်ချိန်မှစပြီး လူမှုအဖွဲ့အစည်းများက ရွာသူရွာသားများအတွက် သောက်သုံးရေများလှူဒါန်းနေပုံ

အကြံပြုချက်

- မြန်မာအစိုးရတာဝန်ရှိသူများမှ စောသာဘိုးအပေါ်စွဲဆိုထားသောတရားစွဲဆိုမှုအားလုံးကို ခြွင်းချက်မရှိ ချက်ချင်းရုတ်သိမ်းရမည်။
- မြန်မာအစိုးရတာဝန်ရှိသူများမှ ရေထူညစ်ညမ်းမှုကြောင့် သောက်သုံးရေအခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည့်လူထုအတွက် သန့်ရှင်းသော သောက်သုံးရေရရှိအောင် ချက်ချင်းဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
- ကျောက်မီးသွေးသိုလှောင်ခြင်း၊ လောင်စာအဖြစ်မီးရှို့အသုံးပြုခြင်း၊ နှင့် ထိုမှထွက်လာသော ပြာများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း များမှတစ်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာဆိုးကျိုးများကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန်အတွက် မြန်မာ့စီးပွားရေးကော်ပိုရေးရှင်းကလည်ပတ်နေသော ကျောက်မီးသွေးသုံး ဘိလပ်မြေစက်ရုံ၏လုပ်ငန်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဥပဒေများနှင့်အညီ၊ နိုင်ငံတကာစံချိန်စံနှုန်းများနှင့်အညီ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခြင်းရှိအောင် ယခုနစ်မိုးရာသီမတိုင်ခင် မြန်မာအစိုးရက တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
- မြန်မာအစိုးရ၊ မြန်မာ့စီးပွားရေးကော်ပိုရေးရှင်း၊ ကေအဲန်ယူကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ သီးခြားလွတ်လပ်သော ပညာရှင်များ၊ စီမံကိန်း၏အကျိုးသက်ရောက်မှုကိုခံစားနေရသည့်ဒေသခံလူထု၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၊ စသည့်အစုအဖွဲ့အသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သည့် ပြဿနာဖြေရှင်းရေးယန္တရားတစ်ခုကို ရေရှည်လုပ်ငန်း တစ်ခုအဖြစ် ဖွဲ့စည်းချမှတ်ရမည်။ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရန်နှင့် တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှုရှိရန်အ တွက် ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင်ပါဝင်သူများအားလုံး၌ ရေနမူနာစမ်းသပ်စစ်ဆေးပိုင်ခွင့်၊ ရေညစ်ညမ်းမှုနှင့်ဆက်နွှယ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကိုကောက်ယူနိုင်ခွင့်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် အစိုးရအတွက်သိပ္ပံနည်းကျအကြံပြုချက်များပေးပိုင်ခွင့်၊ စသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် အခြားလိုအပ်သောတာဝန်များကိုလုပ်ဆောင်နိုင်သည့် တရားဝင်လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများရှိရမည်။ ၎င်းတို့အား တရားဝင်လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာပေးရမည်။